

Vámszakmai kérdések járványhelyzetben

A COVID-19 okozta járványhelyzet sok, a vámügyi döntéshozatali eljárásra, a vámeljárássokra és a vámalakíságokra vonatkozó kérdést vet fel, a felmerülő problémák kezelésére azonban számos, már meglévő rendelkezés is alkalmazható. Folyamatosan frissülő tájékoztatónkban ezeket, a jelenlegi jogi keret által biztosított gyakorlati megoldásokat foglaltuk össze.

Miről olvashat ebben a tájékoztatóban?

1. E-kereskedelem – vámjogi képviselő
2. Vámhatósági határozatok
3. Vámtartozások és biztosítékok
4. Az áruk beléptetése
5. Vámeljárások
6. Árutovábbítás
7. Különleges eljárások
8. Áruk kiléptetése

1. E-kereskedelem – vámjogi képviselő

A vámjogi képviselőre vonatkozó **meghatalmazások beszerzése** a járványhelyzetben jelentős többletterhet ró a gazdálkodókra a postai szolgáltatók humánerőforrás-hiánya, valamint a címzettek esetleges, vészhelyzettel összefüggő akadályoztatása miatt is.

Az Unió Vámkódex (UVK¹) azonban lehetővé teszi a vámhatóságoknak, hogy eltekintsenek a képviselőről szóló bizonyíték benyújtásától. [UVK 19. cikk (2) bekezdés.]

A vámhatóság ezért – ebben az időszakban – csak különösen indokolt esetben követeli meg a postai szolgáltatók, az expressz fuvarozók vagy a vámügynökök felhatalmazását a címzett nevében végzett vámkezelési tevékenységekre.

2. Vámhatósági határozatok

a) Új kérelmek benyújtása

A nemzetközi járványhelyzet miatti veszélyhelyzetben a gyors és zavartalan ügyintézés érdekében kérjük, hogy ebben az időszakban, lehetőség szerint csak a **sürgős és feltétlenül szükséges vámhatósági engedélyeket** kérelmezzék, és ügyintézéseikben **részesítsék előnyben az elektronikus kapcsolattartási formákat.**

b) A már benyújtott kérelmekre vonatkozó határozathozatali határidő meghosszabbítása

Az UVK lehetőséget biztosít a vámhatósági határozatok meghozatalára és/vagy az engedélyek megadására meghatározott 120 napos általános határidőtől való eltérésre. [UVK 22. cikk (3) bekezdés, utolsó albekezdés.]

¹ UVK: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 952/2013/EU RENDELETE (2013. október 9.) az Unió Vámkódex létrehozásáról

Ez például olyan esetekben fordulhat elő, amikor a kérelmezők a szabad mozgás korlátozása és a zárlati intézkedések miatt **nem tudják biztosítani a vámhatóságnak, hogy belépjen a területükre** és ellenőrizze azt. Ilyenkor **kérelmezhetik** a vámhatóságtól, hogy halasszák el a helyszíni ellenőrzést.

3. Vámtartozások és biztosítékok

a) A gazdálkodók súlyos nehézségeinek figyelembevétele

Ami a fizetési könnyítésekkel illeti – bár **általános mentesség nem lehetséges** – a jelenlegi jogszabályok több rendelkezése is lehetővé teszi a vámhatóságoknak, hogy **eseti alapon, az adós kérésére figyelembe vegyék súlyos gazdasági vagy társadalmi nehézségeit**. Ilyenkor a gazdálkodónak okmányokkal alátámasztva kell bizonyítania a gazdasági és társadalmi nehézségek valószínűségét:

- a gazdálkodó, az eljárást lefolytató igazgatósághoz benyújtott kérelme esetén a vámhatóság biztosíték nélkül is felfüggesztheti a jogorvoslattal érintett vámhatósági határozat végrehajtását, ha megállapítható, hogy a biztosíték valószínűsíthetően gazdasági és társadalmi nehézségeket okozna az adósnak [UVK 45. cikk (2) és (3) bekezdés];
- a gazdálkodó, az eljárást lefolytató igazgatósághoz benyújtott kérelme esetén a vámhatóság eltekinthet a biztosíték előírásától vagy a hitelkamat felszámításától, ha megállapítható, hogy ez súlyos gazdasági vagy szociális nehézségeket okozna [UVK 112. cikk (1) és (3) bekezdés];
- a gazdálkodó, az eljárást lefolytató igazgatósághoz benyújtott kérelme esetén a vámhatóság eltekinthet a késedelmi kamat felszámításától, ha megállapítható, hogy az súlyos gazdasági vagy szociális nehézségeket okozna [UVK 114. cikk (3) bekezdés];
- a gazdálkodó, az eljárást lefolytató igazgatósághoz benyújtott kérelme esetén a vámhatóság bizonyos feltételek mellett felfüggesztheti azon vámtartozás megfizetésének határidejét, amellyel kapcsolatban elengedés iránti kérelmet nyújtottak be. Ha az ilyen kérelem tárgyát képező áru már nem áll vámfelügyelet alatt, a vámhatóság nem követelhet biztosítékot, ha megállapítást nyer, hogy az ilyen biztosíték nyújtása valószínűsíthetően gazdasági és szociális nehézségeket okozna az adósnak [FJA² 89. cikk (3) bekezdés];
- a gazdálkodó, az eljárást lefolytató igazgatósághoz benyújtott kérelme esetén a szabályok be nem tartása következtében keletkezett vámtartozás fizetési határidejét – akár biztosíték nélkül is – fel kell függeszteni, amennyiben megállapítást nyer, hogy az ilyen biztosíték nyújtása gazdasági és szociális nehézségeket okozna az adósnak [FJA 91. cikk (2) bekezdés b) pontja].

b) A biztosítéki korlátok túllépése

A biztosítéki korlátok túllépése nem lehetséges a biztosíték összegének csökkentésére vagy a biztosítéknyújtás alóli mentességre vonatkozó jelenlegi jogi rendelkezések hatályán kívül. [UVK 95. cikkének (2) és (3) bekezdése]

² FJA: A BIZOTTSÁG (EU) 2015/2446 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE (2015. július 28.) a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Unió Vámcodek egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről

4. Az áruk beléptetése

Orvosi, sebészeti és laboratóriumi felszerelések sürgősségi kezeléseik céljára

a) Az áru vám elé állítása

Az EU vámterületére belépő nem uniós árukat vám elé kell állítani. Bár elvben nincs lehetőség arra, hogy az orvosi, sebészeti és laboratóriumi felszerelések esetében eltekintsenek ettől a kötelezettségtől, az ilyen bemutatást teljesítettnek lehet tekinteni az **ilyen áruk ideiglenes behozatal céljából történő** szóbeli nyilatkozatával.

a) Beültetésre szánt emberi szervek és csontvelő behozatala az EU-ba

E tekintetben könnyítést kínál az FJA 138. cikke h) pontjának módosítása, amelyet az FJA módosítási csomagjának részeként **a Bizottság 2020. április 3-án elfogadott.** Ez a rendelkezés lehetővé teszi, hogy a szerveket és más emberi vagy állati szöveteket vagy emberi vért, amennyiben azokat más módon nem jelentették be, bármely más jogi aktussal tett nyilatkozat [FJA 141. cikk (1) bekezdés] alapján szabad forgalomba bocsátásra bejelentettnek tekinthet. Ezt a lehetőséget a csontvelő behozatalára is alkalmazni kell, amely transzplantációra szánt emberi szervnek vagy szövetnek tekinthető.

Annak érdekében, hogy a jelenlegi válsághelyzetben megkönnyítse a csontvelő behozatalát, **a Bizottság az 138. cikk h) pontjának módosítását visszamenőleges hatállyal, 2020. március 15-től fogja alkalmazni.**³ Ez lehetővé teszi az importőrök számára, hogy már most is éljenek ezzel a megoldással annak érdekében, hogy a jelenlegi válsághelyzetben megkönnyítsék ezen áruk átengedését. Mindazonáltal továbbra is az illetékes nemzeti hatóságok felelnek az ezen áruk szállítására és kereskedelmére vonatkozó nemzeti, uniós vagy nemzetközi szabályok betartásának biztosításáért.

Egyéb árukategóriák

a) Az áru vám elé állítása

Javasolt a gazdálkodóknak a lehető legszélesebb körben alkalmazni az árutovábbítási eljárást, a TIR- vagy az előzetesen benyújtott vám-árnyilatkozatokat annak érdekében, hogy felgyorsítsák a határátlépést és optimalizálják a vámellenőrzéseket az EU külső határain.

b) T2L

Javasolt a gazdálkodóknak mérlegelni az áruk olyan módon történő szállítását, élvezzék az uniós státus védelmének előnyeit. [FJA 119. cikk (2) bekezdés]

5. Vámeljárások

a) 90 napnál hosszabb ideig átmeneti megőrzés alatt álló áruk

Mivel az átmeneti megőrzés maximális **90 napos határideje nem hosszabbítható meg** az UVK módosítása nélkül, vámtartozás keletkezik olyan áruk esetében, amelyeket az említett határidőn belül nem jelentettek be vámeljárásra (vagy nem kerültek újrakivitelre).

³ Az FJA módosításában foglalt többi intézkedés a módosítás hatálybalépését követően, 20 nappal a jogi szöveg Hivatalos Lapban való közzétételét követően válik alkalmazandóvá. A közzétételre azt követően kerül sor, hogy az Európai Parlament és a Tanács megvizsgálja a Bizottság által 2020. április 3-án elfogadott szöveget. Ez az időtartam általában két hónap, ami meghosszabbítható.

Megoldásként szolgálhat bizonyos átmeneti megőrzési raktárak vámraktárként történő engedélyezése. Az engedélyezés után az áruk, amelyek sorsa 90 napon belül nem rendezhető, vámraktározás vámeljárás alá vonhatóak a tárolási helyük megváltoztatása nélkül.

b) A kiegészítő árunyilatkozat benyújtásának határideje

A kiegészítő árunyilatkozat benyújtásának határideje a könyvelésbe vétel időpontjához igazodik. [FJA 146. cikk]

Ennek megfelelően, ha egy gazdálkodó a COVID-19 világjárványhoz kapcsolódó okok miatt nem tudja betartani a kiegészítő árunyilatkozat benyújtási határidejét, a lehető leghamarabb tájékoztatnia kell a felügyelő vámhivatalt. A határidő meghosszabbítása iránti kérelmet a vámhatósághoz, kell benyújtani, és az előre nem látható körülményeket bizonyító dokumentumokkal kellően alátámasztani.

c) Határidő az árunyilatkozatok módosítására

A nyilatkozattevő az áruk kiadását követően az elfogadástól számított három éven belül kérheti a vám-árunyilatkozat módosítását annak érdekében, hogy eleget tegyen az áruknak az érintett vámeljárás alá vonásával kapcsolatos kötelezettségeknek. [UVK 173. cikk (3) bekezdés] A COVID-19 járvány ideje alatt benyújtott árunyilatkozatok esetében e határidőnek elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy a gazdálkodók kérhessék a módosítást.

6. Árutovábbítás

a) Az áruknak a rendeltetési vámhivatalnál történő bemutatására vonatkozó határidők [VA⁴ 297. cikke és 306. cikk (3)]

Gazdálkodói kérés alapján biztosítható, hogy az indító vámhivatal a vírusellenes intézkedések miatti esetlegesen hosszabb szállítási időt vegyen figyelembe a rendeltetési vámhivatalban történő bemutatás határidejének meghatározásakor.

Ha az árukat a határidő lejárta után mutatják be a rendeltetési vámhivatalnak a járványhelyzet miatt, a vámhatóság a gazdálkodó kérésére vélelmezheti, hogy a késedelem nem a fuvarozónak tudható be.

b) Zár alkalmazásától való eltekintés

Gazdálkodói kérésre az indító hivatal határozhat úgy, hogy az árutovábbítás alá vont árukat nem látja el zárral a VA 302. cikk (1) bekezdésében írt feltételek fennállása esetén.

c) Elektronikusan beküldött dokumentumok elfogadása normál árutovábbítási eljárás esetén

Gazdálkodói kérés alapján az indító vámhivatal engedélyezheti, hogy az árutovábbítási árunyilatkozathoz tartozó dokumentumokat (fuvarozási okmány, számla) szkennelve, elektronikusan küldjék be. Az indító vámhivatal az árutovábbítási kísézőokmányt szkennelve elektronikusan visszaküldheti, ha a gazdálkodói jelenlét egyébként nem indokolt, mivel fizikai áruvizsgálatra és zárral történő ellátásra nem kerül sor.

⁴ VA: A BIZOTTSÁG (EU) 2015/2447 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE (2015. november 24.) az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról

d) TIR

A TIR-eljárás használata lehetővé teszi a vámellenőrzés alatt történő biztonságos szállítást, melyhez nem szükséges fizikai ellenőrzés, csökkentve ezáltal a határokon az emberek közötti fizikai kontaktust.

e) CIM fuvarlevél vasúti szállításra vonatkozó árutovábbítási vám-árnyilatkozatként

Egyes vámigazgatási szervek (Hollandia, Ausztria, Svájc és **Magyarország is**) ideiglenesen beleegyeztek abba, hogy ezen eljárás keretében **elfogadják a papíralapú dokumentum(ok) besz kennelt másolatait**, feltéve, hogy azokat megfelelő utólagos ellenőrzésnek vetik alá, és erről tájékoztatják az érintett szereplőket. [A Bizottság (EU) 2016/341 felhatalmazáson alapuló rendeletének 24, 30, 33 és azt követő cikkei]

7. Különleges eljárások

a) Az ideiglenes behozatali eljárás alkalmazása

A jelenlegi kivételes helyzetet az FJA 221. cikke értelmében „katasztrófának” kell tekinteni. Ezért az Unió vámterületére e „katasztrófa” – azaz a COVID-19 – hatásainak ellensúlyozása érdekében behozott valamennyi árunak, mint például a mentőautóknak vagy egyes orvosi segédeszközöknek, jogosultnak kell lenniük arra, hogy a behozatali vám alóli teljes mentesség mellett **ideiglenes behozatalra** jelentsék be őket. Ezeket az árukat bármely más cselekmény – például a határátlépés – útján is be lehet jelenteni. [FJA 139. cikk] és [FJA 141. cikke (1) bekezdésének d) pontja]

Egy másik lehetőség az a szóbeli árnyilatkozat benyújtása [FJA 136. cikk (1) bekezdés]. Az FJA 71-01. mellékletében meghatározott formanyomtatvány rendelkezésre bocsátása ebben az esetben kötelező [FJA 165. cikk], de ez a rendelkezés az áruk kiadását követően legfeljebb 120 nappal elhalasztható, ha az eljáró igazgatóság ezt engedélyezi. [UVK 166. cikkének (2) bekezdése és [FJA 147. cikkének (2) bekezdése]

Ugyanez a megközelítés alkalmazható az orvosi, sebészeti és laboratóriumi felszerelések [FJA 222. cikk] **ideiglenes behozatalára**, szóbeli nyilatkozattal. [FJA 139. cikk] [FJA 136. cikk (1) bekezdés d) pont]

Az ideiglenes behozatalt követő újrakiviteli eljárásra nem vonatkoznak az egyes termékek kivitelének exportengedély bemutatásához kötéséről szóló rendelet előírásai [A Bizottság (EU) 2020/402 végrehajtási rendelete].

b) Lehetőség az ideiglenes behozott áruk újrakivitelére vonatkozó határidő meghosszabbítására

Mivel számos gazdálkodó kénytelen volt bezárni helyiségeit és leállítani a munkavégzést, előfordulhat, hogy nem tudják a megállapított határidőn belül ATA-igazolvánnyal újra kivinni az ideiglenes behozatalra bejelentett árukat.

Ilyen esetekben az UVK 251. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi a vám eljárás jogosultjának, hogy **kérelmezze** a vámhatóságoktól az ideiglenes behozatalra bejelentett áruk **újrakivitelére vonatkozó határidő meghosszabbítását**. Ez az áruk ideiglenes behozatali eljárás alá vonásához használt árnyilatkozat típusától függően – biztosíték nyújtásával vagy biztosíték nélkül – alkalmazandó.

c) Aktív feldolgozás alkalmazása

A gyógyszerek behozatalához az aktív feldolgozás alkalmazható, ha a szokásos kezelési módok megengedettek [UVK 256. cikke (3) bekezdésének b) pontja és FJA 71-03. melléklete]. Egyszerűsítés [VA 324. cikk (1) bekezdés e) pontja] a legtöbb esetben alkalmazható, mivel a legtöbb gyógyászati termék behozatali vámtól mentes. Ez azt jelenti, hogy az ilyen termékek szállítása újrakivitelnek minősül. Ilyenkor azonban az általános forgalmi adó megállapításához adónyilatkozatot kell benyújtani, kivéve annak a gazdálkodónak, aki rendelkezik az áfa önadózással történő megállapítására jogosító engedéllyel és egyéb adófizetési kötelezettsége a vámhatóság felé nem keletkezik.

8. Áruk kiléptetése

Repülési és hajózási készletek

A repülési és hajózási készletek olyan nem kivitelre szánt áruk és felszerelések, amelyeket a légi jármű vagy hajó fedélzetén a legénység használ. A kiviteli eljárás nem vonatkozik a repülési és hajózási készletekre. [UVK 269. cikk (2) bekezdés] Az uniós kikötőket elhagyó hajókat úgy kell tekinteni, hogy elhagyják az EU-t (még akkor is, ha két uniós kikötő közötti útról van szó), ezért a fedélzetén lévő egészségügyi felszerelésekre kiviteli alakiságok vonatkoznak, még akkor is, ha azokat formálisan nem vonják kiviteli eljárás alá.

A hajóknak rendelkezniük kell fedélzeti gyógyszertárral [A hajók fedélzetén a jobb orvosi ellátás biztosítását célzó biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményekről szóló, 1992. március 31-i 92/29/EGK tanácsi irányelv], **ezért lehetővé kell tenni számukra, hogy, olyan védőfelszereléssel és gyógyszerekkel hagyják el az EU kikötőit, amellyel el tudják látni a legénységüket.**

A „repülési és hajózási készletek” e konkrét típusa ezért mentesül a 2020. március 14-i (EU) 2020/402 rendelettel bevezetett, az egyéni védőeszközökre vonatkozó exportkorlátozások alól.